

“Verdi”

Versjon Mars 07- Side 1 av 10

Innhold

Innledning	2
Hvordan vil jeg ha det?	3
Når?	4
Hvor lenge?	5
Hvor lenge skal jeg leve som pensjonist?	5
Endrer kostnadsbildet seg?	6
Er virkelig penger alt?	7
Hva får du i statspensjon(folketrygd)?.....	8
Hvilken verdi?	9
Noen få tips.....	10

“Verdi”

Versjon Mars 07- Side 2 av 10

Innledning

Dette er noe jeg har tenkt på lenge, og som jeg har brukt mange timer foran min PC og regnet på, men som jeg aldri kommer helt i mål med.

Jeg skrev boken ”**Investeringsguiden**”, utgitt på Hegnar Media i 2004, hvor jeg planla å ha et kapittel om dette, men jeg lot det være. Boken er en guide til hva du kan investere i. www.hegnar.no , gå til bokhandel for å bestille boken.

En Amerikansk bok med navnet ”the Number” av Lee Eisenberg ga meg det endelige støtet til å skrive en liten tankevekker om emnet. Boken kan kjøpes på internett på www.amazon.com for under 20 dollar. Anbefales på det varmeste. **The Number: A Completely Different Way to Think About the Rest of Your Life (Hardcover)** by [Lee Eisenberg](#)

Dersom du har mottatt denne tankevekker har du enten en avtale med en god finansiell rådgiver som har sendt deg den som e-post, eller så har du hentet den ned fra internett selv på www.financecube.info – Academy – EGuide.

Hva mener jeg med verdi ?

**Hvor mye må jeg spare i pensjonsmidler før jeg går av med pensjon ?
Og ikke minst hvordan vil jeg egentlig ha det som pensjonist ?**

I Engelsk presse har man uttrykket ”High Net Worth Individual” (HNWI). Verdien (net worth) måles som summen av alt du eier, minus alle lån og forpliktelser. Har man mer enn 1 million dollar er man ofte av interesse for de store bankene.

Lasse Meholm

Skrevet av Lasse Meholm
Adm.Dir. i FinanceCube
lasse@financecube.net
www.financecube.info

Jeg tar gjerne imot kommentarer pr. email.

Hvordan vil jeg ha det?

Hvordan vil jeg egentlig leve som pensjonist?

Det lyder muligens merkelig, men dette har vært i mine tanker siden jeg var i midten av tyveårene og småbarnsfar. ”Når vi blir pensjonister skal det bli godt å sette seg ned i en stol ved peisen og lese en god bok, helt ute ungemas, kjøring til sport, musikk og andre aktiviteter”.

Når ungene ble større og man fikk mer tid til å lese bøker, ble plutselig andre aktiviteter som reise og opplevelser viktigere. Muligens kunne jeg tenke meg å flytte til et varmere land, enten permanent eller i alle fall store deler av året? Sitte på en liten ute-cafe i en idyllisk middelhavsby og nyte et glass hvitvin, før jeg slentrer ned på stranden for en time i solen, eller en tur med båten, eller en runde på golfbanen.

Muligens blir det slik at jeg om noen år helst vil bo nærmere barn og barnebarn. Lange opphold i varmere land er dermed ikke like tiltrekkende? Det er jo også slik at våre foreldre etter hvert blir gamle og må på pleiehjem. Ville det ikke være praktisk å være i nærheten?

Det jeg har lagt merke til er at min drømmetilværelse som pensjonist endrer seg med årene. Jeg er ganske sikker på at det samme gjelder deg også.

En annen ting er ”hva ønsker jeg å drive med som pensjonist”? Skal jeg prøve å få med en liten jobb for å ha noe å drive med, for eksempel som konsulent i noe jeg kan? Eller skal jeg realisere drømmen om å gå på male-kurs og bruke tiden med farger, pensel og staffeli?

Jeg har lagt merke eldre mennesker som blir passive som pensjonister. Noen blir jo det. Fort faller de liksom sammen og på kort tid virker mye eldre. Det skal ikke hende med meg.

Muligens kunne det være en god idé å melde seg inn i en klubb av noe slag for å skaffe seg et nettverk av liketenkende i samme situasjon.

Det som i alle fall er sikkert er at helsen vil påvirke min pensjonisttilværelse, så det er vel på tide å komme seg inn på fitness eller starte og trimme?

Når?

Når skal jeg gå av med pensjon?

Mange ønsker å gå av tidligere enn ved 65 eller 67 år.
Noen ønsker sågar å gå av med pensjon rundt 50 års alderen.

Om man ser på personer som har solgt sine selskap for hundrevis av millioner kroner og har råd til å pensjonere seg ved 50, gjør de fleste ikke det. Hva skal man da gjøre? De fleste har igjen mye energi så tidlig i livet at man ikke ønsker å sette seg ned.

Vel, muligens er 67 en grei alder likevel? Men det er jo avhengig av hvor god helsen min er.

Jeg lever et ganske aktivt liv i dag med veldig mye reiser i utlandet og jeg tror det sliter en del på kropp og sinn. Noen ganger føles det som å brenne lyset i begge ender, men det gjelder vel deg også? Inntil videre bestemmer jeg meg for at 60 år en riktig pensjonsalder for meg. Da kan det i det minste kan være greit å trappe ned.

Mange i USA opplever at de ikke har råd til å pensjonere seg når de vil. I Norge er ikke det så tydelig enda. Når effekten av skifte fra ytelsespensjon til innskuddspensjon slår ut, i tillegg til andre endringer kan vi meget vel få Amerikanske tilstander. I USA er slett ikke uvanlig at man utsetter å pensjonere seg til 70 og enda noen år, fordi man er avhengig av å spare opp litt mer penger først.

Hvor lenge?

Hvor lenge skal jeg leve som pensjonist?

La oss anta at jeg går av med pensjon som 60 åring. Min mors familie har flere medlemmer som er godt over 80 år og noen over 90 år. Vi har familiebilder hjemme med 5 generasjoner på samme bilde, mine barn, meg selv, min mor, min bestemor og min egen oldemor.

På min fars side finnes det også en rekke veldig gamle familiemedlemmer. (I et program på Discovery Channel ble det påstått at alder var genetisk fra far)

På toppen av dette kommer at levekårene våre er langt bedre enn for min bestefars generasjon. De brukte kroppen til hardt arbeide og kroppen ble utslitt. Gjennomsnittlig levealder rundt 1900 tallet var ca 70 år, i dag er den nærmere 90.

Det er i dag mer enn 50 000 personer over 100 år i USA. Det er ventet at i løpet av 40-60 år vil det være mer enn 1 million Amerikanere over 100 år, og at det å bli 150 år gammel ikke lenger er en sensasjon.

Det er et merkelig paradoks i vårt samfun. Alle ønsker et langt liv, men ingen vil bli gamle.

Har du tenkt over en annet faktum?

Rundt år 1900 hadde bare 7 % av 60 åringene (de som er 60 år gamle) en eller begge sine foreldre i live. Innen 2000 hadde nesten halvparten av alle 60 åringene en eller begge sine foreldre i live, et tall som kommer til å øke i fremtiden.

I USA kalles dette ”seksti-år-gamle-barn”.

Det er dermed ikke helt usannsynlig at jeg blir 95 år gammel, og muligens de siste årene på et gamlehjem eller pleiehjem. Dårlig til bens og krokete i ryggen.

Det betyr at jeg ”i verste fall” må regne med 35 år som pensjonist.

Endrer kostnadsbildet seg?

Vil vi ha stort sett de samme utgiftene som nå?

Jeg kan fort sette opp et regnskap for mine nåværende kostnader. Vi har et helt normalt forbruk. Det meste går til hus, forsikring, strøm, kommunale avgifter og andre helt nødvendige utgifter hver måned. Ikke for mye blir igjen til å spare hver måned. Og slik er det nok for deg og de fleste i Norge også.

Så hva kan vi spare inn på når vi blir pensjonister?

Huset burde være nedbetalt innen den tid, så da har jeg jo noen tusen hver måned ekstra? Med mindre vi flytter til en billig leilighet vil andre utgifter til å bo bli ganske mye den samme som i dag.

Komme vi til å spise mindre som pensjonister? Nei selvsagt gjør vi ikke det.

Skal vi kose oss ekstra kan det hende det heller blir noe mer enn i dag, inklusive en flaske vin i ny og ne?

Vel om jeg ikke kan spare inn så mye på utgiftene er det noe som blir dyrere?

Ja selvsagt er det det. Utgifter til medisiner, tannlege, leger, fysioterapeut og annen helse kommer til å øke. Muligens må jeg på medisiner som koster en del?

Hva er da en konkusjon på dette?

Jeg må sørge for at jeg har minst det samme beløpet tilgjengelig hver måned som i dag. Men jeg vil jo gjerne ha det litt bedre. Er det ikke smart å planlegge å ha litt mer penger å bruke hver måned enn i dag?

I tillegg, vil det ikke vær hyggelig å reise litt mer, ta barnebarna med på tur, gjennomføre turen til Hawaii som vi har tenkte på så lenge eller kjøpe båten vi har snakket om i flere år?

Er virkelig penger alt?

Er det slik at penger kan kjøpe slik jeg vil ha det?

Hvor mye har man om man kan kalles styrtrik? En milliard kroner?

Hvor mye har man i verdi om man kan kalles rik?

Uansett beløp, har rike det bedre enn andre? Om man leser tabloidpressen om alle skandalene, skilsmisene, presse-jag, krangel, familiefelder og annet blant verdens styrtrike tror jeg heller jeg velger å ha det omtrent som nå.

Jeg har en kone som jeg har vært sammen med i over 25 år, barn som har flyttet hjemmefra. Jeg har familien og gode venner som vi ofte er sammen med.

En av mine døtre flyttet til Ørebro i Sverige for noen år siden, og i fjor sommer syklet jeg de 440 kilometerne dit for å besøke henne og hennes svenske samboer. Det tok meg noen dager på sykkel, for jeg er ikke så veldig godt trent. Det kostet nær ingenting i penger men ble en fantastisk fin opplevelse i skinnende sol. Trenger ferie som du husker resten av livet å være veldig dyre?

Jeg kjenner flere som har levd fantastiske liv, opplevd oppsiktsvekkende ting, reist på steder nesten ingen har vært før, helt uten at det har kostet noe særlig. Mange av disse har en inntekt under gjennomsnitt. Det har slått meg at mennesker som har mindre enn de fleste ofte har det bedre enn de fleste, det er åpenbart hva man gjør det til. Samtidig har jeg lagt merke til at uansett hvor mye penger du får, ønsker du deg mer. Det er få som sier ”dette er nok, nå trenger jeg ikke mer, nå kan jeg kose meg med hva jeg har”.

Er man gjeldfri og har litt penger i banken har man stor frihet.

Har man mye lån, har man store forpliktelser, uansett hva man har lånt til.

Spørsmålet er derfor det samme, er penger alt?

Det er muligens ikke det, men jeg kan godt tenke meg og har nok til å slippe å bekymre meg for normale daglige utgifter i mine siste år. Jeg ønsker å bruke tiden som pensjonist på noe annet enn å bekymre meg.

Tror du at gamle mennesker ikke bruker så mye penger fordi de klarer seg med mindre? Grunnen er egentlig at de ikke har mer.

Hva får du i statspensjon(folketrygd)?

Vet du egentlig hva du får utbetalt fra staten som pensjonist?

Jeg vet omtrent hva jeg tror jeg får, det står på oppsummeringen av selvangivelsen min hvert år. Det står også på min kones selvangivelse hva hun får. Vet du det ikke kan du gå inn på www.folketrygden.no og beregne det.

I nesten alle land er det slik at staten ønsker at privatpersoner, deg og meg, sparer på egen hånd for pensjon. Da blir vi ikke en byrde for staten når vi blir gamle. De fleste land gjør det ved å gi skatterabatt på penger spart for pensjon, i tillegg til at verdien av pensjonsmidlene ikke får formueskatt. I Amerika og England trenger man f.eks. ikke oppgi verdien på selvangivelsen.

Her hjemme var det noe av det samme en lang periode, helt til de rød-grønne fjernet noe av skatterabatten. Samtidig ba de arbeidsgiveren betale inn pensjonssparing for sine ansatte gjennom en OTP ordning. Dette er et typisk trekk ved norske politikere, de gir med den ene hånden og tar med den andre. Det gjør de uansett om parti-fargen er rød, grønn eller blå. Og det er ikke bare de Norske politikerne, det er stort sett samme historien i alle land (bare lest boken til Lee).

I Tyskland var statens pensjonskasse helt tom for noen år siden, noe som medførte at pensjonskassen måtte låne penger for å utbetale løpende pensjon. Resultatet var at de folkevalgte på kort tid bestemte at hver enkelt pensjonist skulle få mindre, de reduserte pensjonen til alle, og startet en diskusjon for at pensjonsalder skulle økes. Noen bedrifter har senere innført økt pensjonsalder. De siste årene har dette blitt en trend i Europa. Mer ansvar for din egen livskvalitet flyttes fra staten til deg som privatperson.

Tror du at dagens ordning i Norge holder seg frem til du skal pensjoneres? Det gjør ikke jeg heller.

Det eneste jeg er helt sikker på er at det er umulig å være sikker på hvor mye jeg får i statspensjon. Derfor kan det være smart å regne med mindre enn du nå tror, og heller bli positivt overrasket om det blir mer.

Et annet poeng er at man får utbetalt et maks beløp fra staten, opp til 12 G (1 G = ca. 62 000,-). Det betyr at tjener du mer enn ca 750 000,- i dag, får du ikke noe mer pensjon for det utover 750 000,-. Om du tjener mer enn de fleste vil gapet mellom ditt nåværende forbruksmønster og din pensjonisttilværelse være enda større.

Hvilken verdi?

Alle de tidligere faktorene påvirker hvilket beløp som er riktig for meg.

Jeg og min familie har i dag utgifter pr. år på ca 300 000 kroner. Dette er til hjem, bil, forsikring, noen ferier, noen restaurant besøk og annet. Om man ser på statistikken er dette ganske midt på treet i Norge i dag.

Om vi legger på 50 000 pr. år for medisiner og noe mer ferie, havner vi på 350 000 pr. år. For enkelt hets skyld sier vi at vi får 50 % skatt på pensjonsutbetalingene våre. Det betyr at vi behøver 700 000 i inntekt hvert år, for å sitte igjen med 350 000.

Ifølge likningsutskrift sist år får jeg ca 200 000 i pensjon fra staten, i tillegg får min kone 100 000, til sammen ca 300 000 kroner. Det betyr at vi vil mangle 400 000 kroner i året for å leve det livet jeg kan tenke meg å ha.

Jeg har tidligere konkludert med at jeg kommer å leve 35 år som pensjonist. Det betyr at jeg trenger 400 000 kr. i året i 35 år = 14 000 000 kroner.

14 millioner kroner? HmMMM..

Og tjener du mer enn 750 000 i dag, kan verdien bli lang større.

De færreste har en spareplan som ender med 14 millioner i oppsparte verdier. Det er nok på tide å gå gjennom kostnadene igjen?

Regnestykket over er selvsagt ikke så enkelt som dette her.

Her finnes renter og rentes-renter, prisstigning, konsumprisindeks og masse andre faktorer. Skatt på 50 % er vel også i overkant?

Jeg har gjort dette regnestykke mange andre ganger for meg selv. Jeg har laget meg excel ark med kompliserte formler. Hver gang kommer jeg til et nytt tall og hver gange skifter mine forutsetninger.

Jeg kommer ikke til å fortelle deg hvilken **verdi** jeg kom til sist jeg regnet på det. **Men det jeg håper veldig på, er at du setter deg ned samme med**

ektefellen/samboeren din og bruker noen timer på å finne din verdi.

Bruker du en finansiell rådgiver, sett deg ned sammen med vedkommende å gå gjennom din situasjon, be om hjelp til å finne den riktige **verdi** for deg.

Det neste spørsmålet er da, har du en plan for å nå din verdi?

Noen få tips.

1 Lag en plan

Pensjonssparing er som å planlegge en reise, du må først bestemme deg for **hvor** du skal. Deretter legger du en plan for **hvordan** du skal komme dit.

2 Sett av nok

En tommelfinger- regel er 10 % av lønnen din. De fleste mener mellom 10 og 20 % er OK. Med å sette av mener jeg enten at du sparer i fond eller andre finansielle spare instrumenter, eller betaler ned på din gjeld. Eller helst en kombinasjon av disse.

3 Boligen

Vi i Norge er flinke til å eie egen bolig, enten det er hus eller leilighet. Mange har bolig som den største delen av sin finansielle formue. Det finnes etter hvert mange måter å bruke denne verdien på til å ha det bedre som pensjonist. Man kan gjøre ulike avtaler med bankene. Resultatet er å få penger litt hvert år, mot verdien av boligen. Ta kontakt med banken din. I de fleste land er det regulerte markeder for dette, men som vanlig er de norske bankene sent ute, men de kommer nok.

4 Start så tidlig som mulig

De aller fleste starter prosessen først nå de nærmer seg 50 års alderen. Resultatet er at du må spare veldig mye hver måned for å komme i mål. Starter du når du er 30 år vil det hele bli langt enklere.

5 Ta vare på helsen

Ta vare på din egen helse før du blir pensjonist og forbered deg på alderdommen. Det er ikke like trivelig å planlegge en pensjonisttilværelse i Spania med 7 golfrunder i uken, om dine knær og rygg blir dårlig fordi du er overvektig i ung alder.

6 Penger er ikke alt

Forbered deg i tide. Mange har en utmerket pensjons-tilværelse uten en svulmende bankkonto. Men ofte fordrer det at du er forberedt og tenker annerledes.

7 Sosialt nettverk

Veldig mange pensjonister blir ensomme. Nettverket på jobben blir borte. Planlegg dette i god tid og skap deg et nettverk av familie og gode venner.